

Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet
LI2025/01164
li.remissvar@regeringskansliet.se

Remissvar över betänkandet En ny kontrollorganisation i livsmedelskedjan – för ökad effektivitet, likvärdighet och konkurrenskraft SOU 2025:65

Naturvetarna har beretts möjlighet att besvara rubricerad remiss och ser överlag positivt på utredningens förslag. Naturvetarna ser ett behov av att skapa en mer robust, effektiv och likvärdig kontrollorganisation i livsmedelskedjan och anser att en centralisering av kontrollen genomförd på ett korrekt vis kan uppnå detta. En sådan förändring bör resultera i en bättre arbetsmiljö för inspektörer med bättre fördelning och nyttjande av resurser, mindre risk för jäv och extern påverkan samt utökade möjligheter till specialisering och kompetensutveckling. Det kommer samtidigt gynna livsmedelsindustrin får det enklare att göra rätt samt kan konkurrera på lika villkor. Naturvetarna ser risker med att utredningens förslag inte tillräckligt väl adresserar hur en decentraliserad statlig kontroll ska se ut eller fungera, att tidsfristen är för kort, att utredningen inte beskriver hur övergången av anställningar ska upplevs som trygg av de anställda. Det är också viktigt att processen inte medför kompetenstapp.

Naturvetarna är fackförbundet för akademiker inom naturvetenskap och har 35 000 medlemmar. Medlemmarna finns på arbetsmarknadens alla sektorer och många arbetar inom life science, miljö, livsmedel, skog och tech. En betydande del av Naturvetarnas medlemmar arbetar inom livsmedelsbranschen, med tillsyn i kommuner och på länsstyrelser samt på Jordbruksverket och Livsmedelsverket.

Naturvetarnas synpunkter

16.2 Nuvarande kontrollorganisations förenlighet med kontrollförordningens krav

Utredningens bedömning: Det kan ifrågasättas om nuvarande kontrollorganisation i sin helhet uppfyller de krav som finns i kontrollförordningen.

Naturvetarnas anser att utredningen gör rätt i sin bedömning där de ifrågasätter om den nuvarande kontrollorganisationen uppfyller de krav som finns i kontrollförordningen, då kontrollen i livsmedelskedjan skiljer sig avsevärt mellan olika geografiska områden, där mindre kontrollmyndigheter är sårbara och framför allt brister i utförande på grund av kompetensbrist.

16.3 Nuvarande kontrollorganisation är inte effektiv

Utredningens bedömning: Den nuvarande kontrollorganisationen i sin helhet är inte effektiv. Den måste inte heller se ut som den gör nu för att säkerställa effektivitet på lokalt eller regionalt plan.

Naturvetarna instämmer i utredningens bedömning att kontrollorganisationen i sin helhet inte är effektiv. De gör även rätt i sin bedömning att organisationen inte behöver se ut som den gör nu för att vara effektiv lokalt eller regionalt, men Naturvetarna vill lyfta att lokal förankring till de verksamheter som kontrolleras är viktig för ett effektiv och snabbfotad kontrollorganisation. Det är något som utredningen också själv berör. Utifrån ett inspektörsperspektiv finns det också viss problematik med lokal förankring, då mindre orter med små kontrollmyndigheter kan leda till ökad risk för jäv och extern påverkan.

17.1 Nollalternativet

Utredningens bedömning: En oförändrad kommunal livsmedelskontroll innebär att de utmaningar vi identifierat kommer att kvarstå eller öka.

Naturvetarna instämmer i utredningens bedömning att ett nollalternativ där ingenting förändras innebär att problemen i den kommunala livsmedelskontrollen kommer att kvarstå eller öka. Naturvetarna kan intyga om att det i dagsläget finns en stor kompetensbrist inom inspektörsyrket. För att få en mer effektiv, jämlik och rättssäker kontrollorganisation behöver en förändring ske.

17.3 En koncentration av kommunalt kontrollansvar ger inte tillräcklig effekt

Utredningens bedömning: En koncentration av den kommunala livsmedelskontrollen skulle förbättra kontrollorganisationen men inte ge tillräcklig effekt. Vi anser inte att detta alternativ i tillräcklig grad ger tillräckliga förutsättningar för att uppnå en effektiv, verkningsfull och likvärdig kontroll.

Naturvetarna instämmer i utredningen bedömning att en koncentration av den kommunala livsmedelskontrollen inte är tillräcklig. Dels för att det fortfarande som utredningen beskriver fortfarande kommer finnas problematik i likvärdigheten gällande både kontrollavgifter och i utförandet av kontrolluppdraget. Dels för att samhällsutvecklingen med globaliseringen av livsmedelsindustrin gör att livsmedelskontrollen har behov av att kunna agera nationellt där kommuner inte har mandat över sin kommungräns. Vid en koncentration av kommunalt kontrollansvar skulle upptagningsområdet bli större, men problemet kvarstår.

17.4.2 Den kommunala livsmedelskontrollen flyttas över till Livsmedelsverket

Utredningens bedömning: Att Livsmedelsverket tar över den kommunala livsmedelskontrollen bör leda till positiva effekter rörande bl.a. likvärdighet. Alternativet skulle medföra att myndighetsstrukturen för livsmedelskontrollen i senare led blir mer robust.

Naturvetarna anser att utredningen gör rätt i sin bedömning att en centralisering av den kommunala livsmedelskontrollen skulle leda till en mer robust och likvärdig kontrollorganisation. Med den rådande kompetensbristen på livsmedelsinspektörer så kan en centralisering av kontrollorganisationen leda till bättre fördelning av resurser, kompetensöverföringen förbättras och leda till möjlighet till specialisering. Något som skulle kunna skapa förutsättningar för en bättre arbetsmiljö för inspektörer och göra yrket mer attraktivt.

17.4.3 Den kommunala livsmedelskontrollen flyttas över till länsstyrelserna

Utredningens bedömning: En överflyttning av den kommunala livsmedelskontrollen till länsstyrelserna skulle innebära att det blir större kontrollmyndigheter och därmed en minskad sårbarhet. Eftersom länsstyrelserna är självständiga myndigheter kan alternativet leda till en risk för att tillräcklig likvärdighet inte uppnås.

Naturvetarna instämmer i utredningens bedömning att om den kommunala livsmedelskontrollen flyttas till länsstyrelserna så skulle kontrollorganisationen bli mer robust. Som utredningen skriver finns det viss problematik gällande likvärdigheten mellan länsstyrelsernas kontroll av ABP i dagsläget, som framför allt verkar handla om nedprioritering när det inte finns tillräckliga resurser. För att kunna utföra ett bra kontrollarbete, oavsett huvudman, så behövs tillräckliga resurser. Skulle det tillkomma resurser och god samverkan mellan länsstyrelserna skulle likvärdighet kunna uppnås. En stark fördel som utredningen själv beskriver är länsstyrelsernas utpräglade regionala organisation, befintliga lokaler samt finns en bevisad ökad likvärdighet, rättssäkerhet och träffsäkerhet när de tog över djurskyddskontrollen från kommunerna år 2009.

17.4.4 Revision

Utredningens bedömning: Ett statligt övertagande av den kommunala livsmedelskontrollen, antingen av Livsmedelsverket eller länsstyrelserna, skulle åtgärda bristerna i nuvarande revisionssystem.

Naturvetarna instämmer med utredningens bedömning, då dagens revision brister och inte har någon systematisk kontroll av livsmedelskontrollen samtidigt som de centrala myndigheterna Livsmedelsverket och Jordbruksverket redan idag genomför de nuvarande revisionerna av myndigheterna och länsstyrelserna.

17.4.6 Sammanfattande slutsatser

Utredningens bedömning: En överföring av den kommunala livsmedelskontrollen till länsstyrelserna skulle förbättra kontrollorganisationen men inte ge tillräcklig effekt. Vi anser inte att detta alternativ i tillräcklig grad ger förutsättningar för att uppnå en effektiv, verkningsfull och likvärdig kontroll. En överföring av den kommunala livsmedelskontrollen till Livsmedelsverket bedöms medföra goda effekter vad gäller möjligheterna att uppnå en effektiv, verkningsfull och likvärdig kontroll.

Naturvetarna instämmer delvis med utredningens bedömning. Naturvetarna anser att den existerande regionala organisation som länsstyrelserna innebär är en stark fördel för livsmedelskontrollen. Det är viktigt att en förstatligande inte förlorar den geografiska kompetensen om lokaliteterna och verksamheterna samtidigt som ett längre avstånd kan minska risken för jävssituationer och extern påverkan. Utredningen berör en decentraliserad statlig kontroll och ger exempel på Arbetsmiljöverkets regionala inspektionsavdelningar fungerar, men ger ingen konkret förslag på hur decentraliseringen av en statlig kontroll ska utformas eller fungera.

17.5 En reform av den kommunala livsmedelskontrollen löser inte alla problem

Utredningens bedömning: Ett övertagande av den kommunala livsmedelskontrollen av Livsmedelsverket löser många av de utmaningar vi identifierat inom livsmedelskontrollen. Vi har också kunnat konstatera att det finns problem som är kopplade till nuvarande kontroll struktur för hela livsmedelskedjan och som bl.a. bottnar i den nuvarande myndighetsstrukturen. Dessa problem kvarstår dock vid ett statligt övertagande av den kommunala livsmedelskontrollen.

Naturvetarnas anser att en centralisering av livsmedelskontrollen är behövlig. Naturvetarna anser dock att utredningens direktiv varit för snävt som begränsas till offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet enligt kontrollförordningen inom områdena livsmedel, foder och ABP samt till de djurskyddskontroller som utförs i nära anslutning till, eller i samband med, kontrollerna inom de områdena. Det skulle behövas en ytterligare utredning som tar ett helhetsgrepp om tillsynen i livsmedelskedjan.

18.1 Generella effekter med centralisering

Utredningens bedömning: En centralisering av den offentliga kontrollen undanröjer befintliga geografiska och administrativa gränser och ger goda förutsättningar att uppnå en verkningsfull, enhetlig och likvärdig kontroll. Det ger kontrollmyndigheterna en god förmåga att hantera omvärldsförändringar.

Naturvetarnas anser att en centralisering av den offentliga kontrollen bör leda till en mer likvärdig kontrollorganisation av livsmedelskedjan. Det kan till möjlighet till bättre spetskompetens, bättre avlastning och rustning mot tungarbetsbörda. Samtidigt är inspektörsyrket, som tidigare nämnt, ett bristyrke och det är ett faktum även vid en centralisering av kontrollen. Tillförs inte ytterligare medel för att förbättra kompetensbristen och satsningar mot att göra yrket mer attraktivt kommer en centralisering troligtvis inte sig verkningslös.

Den lokala förankringen är en viktig aspekt då det både är effektivt med en god kännedom om det lokala näringslivet samtidigt som det utgör en ökad risk för jäv och extern påverkan. Därför är det viktigt att det finns en plan för den lokala förankringen vid en centralisering av livsmedelskedjans kontrollorganisation. Vissa förflyttningar redan gjort bort från det lokala med anledning av nya riskklassningen där ett ökat fokus ligger på aktörer i tidigare led, hos större importörer och grossister som släpper ut livsmedel till verksamheter i hela landet. Vid en centralisering är det också viktigt att de samverkansprojekten mellan kommuner och myndigheter idag inte går förlorade och detta bör vidare undersökas för hur det ska fungera.

18.4 Sammanfattning av alternativ för centralisering

Utredningens bedömning: Nuvarande myndighetsstruktur och utredningsdirektivets begränsningar medför att de centrala kontrollmyndigheternas övriga ansvarsområden skulle påverkas negativt vid en centralisering av kontrollen till antingen Livsmedelsverket eller Jordbruksverket.

Naturvetarna anser att utredningens direktiv har varit för snävt och menar att det behövs en utredning som tar ett helhetsgrepp om kontrollen i livsmedelskedjan. Den här utredningen kan dock ses som ett steg i rätt riktning.

18.5 Våra slutsatser om kontrollorganisationen

Utredningens bedömning: En centralisering av kontrollen till Livsmedelsverket och Jordbruksverket är den lösningen som på bästa sätt hanterar alla de utmaningar som finns med nuvarande kontrollorganisation

Naturvetarna anser att utifrån det direktiv som utredningen fått gör de en korrekt bedömning. Naturvetarnas medlemmar vittnat om att en stor utmaning med livsmedelskedjans kontrollorganisation handlar om samarbetet mellan myndighetsgränser, delning av information om kontroller, datasystem och dylikt. En centralisering kommer förhoppningsvis underlätta detta, men med två centrala myndigheter som delar på ansvaret så behöver det bli möjligt för dem att kunna dela relevant information mellan myndigheterna på ett bättre sätt än idag. Utifrån

Naturvetarnas enkätundersökning från 2024 framhåller handläggare inom livsmedelstillsynen att Livsmedelsverket och Jordbruksverket har idag svårt att hitta en gemensam linje och vägleder på olika sätt. Något som beror på att myndigheterna hanterar olika lagstiftning och rapporteringen sker på olika nivåer. För att en centraliserad kontroll med två myndigheter ska fungera väl måste informationsutbytet och samarbetet mellan dem bli bättre.

19.1 Livsmedelsverket får ansvaret för livsmedelskontrollen

19.1.1 Reform av livsmedelskontrollen

Utredningens förslag: Ansvaret för den offentliga kontrollen avseende livsmedel och annan offentlig verksamhet i anslutning till denna förs över från de kommunala kontrollmyndigheterna och länsstyrelserna till Livsmedelsverket.

Naturvetarna anser att en centralisering av kontrollorganisationen av livsmedelskedjan skulle leda till en mer likvärdig, effektiv och robust kontroll i hela landet. Att kontrollen överförs till Livsmedelsverket ställer sig Naturvetarna dock neutrala till.

19.1.6 Kompetensförsörjning

Utredningens bedömning: Livsmedelsverket behöver inför organisationsreformen noggrant planera hur myndigheten ska rekrytera personal som arbetar med livsmedelskontroll så att den upparbetade kompetensen i landet inte går förlorad.

Naturvetarna anser att utredningen inte tillräckligt väl beskriver hur övergången av anställningar ska gå till på ett sätt som upplevs trygg för de anställda. Utredningen skriver att viss del av den personal som i dag arbetar med livsmedelskontroll på kommunerna och länsstyrelserna ska erbjudas att få fortsätta med liknande arbete fast på Livsmedelsverket. Naturvetarna förstår att anställningar kan behöva omdefinieras och omarbetas vid en övergång, men den befintliga personalen ska inte riskera att förlora sin anställning på grund av en omorganisering till en central kontrollorganisation. Om flytt blir ett krav för att behålla en anställning kan det också innebära att värdefull kompetens går förlorad. Det här är ett yrkesområde där det råder stor kompetensbrist och den geografiska områdeskunskapen viktig. Det är därför avgörande att en övergång inte förlorar kompetens.

Naturvetarna instämmer med utredningen som skriver att Livsmedelsverket tillsammans med kommuner, länsstyrelser och fackliga företrädare ska planera för en övergång noggrant ihop.

19.1.7 En decentraliserad organisation

Utredningens bedömning: Livsmedelsverket behöver inrätta en decentraliserad kontrollorganisation i syfte att kunna ha en regional representation och för att den operativa offentliga kontrollen av livsmedel ska kunna ske effektivt.

Utredningens förslag: Det ska införas en bestämmelse om att Livsmedelsverket i fråga om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet ska finnas representerat i varje län.

Naturvetarnas instämmer i utredningens bedömning och tillstryker förslaget om att en regional representation ska finnas vid en centralisering av kontrollen.

Naturvetarna anser att för en centralisering av kontrollen i livsmedelskedjan ska kunna fungera effektivt och träffsäkert, behöver en god lokal förankring finnas på plats. Därför är det viktigt att det inrättas regional representation i varje län.

Utredningen gör däremot ingen närmre beskrivning för hur det skulle kunna gå till utan hänvisar till Arbetsmiljöverkets regionala sju avdelningar som exempel. Det är också angeläget utifrån ett medarbetar- och kompetensförsörjningsperspektiv att det finns regionala noder. För att inte förlora den upparbetade kompetens som finns inom dagens kontrollorganisation behöver det finnas möjlighet att kunna bo kvar på ort och vara statligt anställd. Detta kan ske både genom att det finns regional närvaro och att det finns möjligheter till distansarbete.

19.1.9 Revision

Utredningens bedömning: Livsmedelsverket har enligt artikel 6 i kontrollförordningen en skyldighet att utföra internrevisioner eller låta sin myndighet revideras. Det samma gäller således för de nya uppgifterna som uppstår med anledning av övertagandet av livsmedelskontrollen från länsstyrelserna och de kommunala kontrollmyndigheterna. Livsmedelsverkets arbete med internrevision bör ligga organisatoriskt avskilt från den övriga verksamheten.

Utredningens förslag: Det ska i Livsmedelsverkets instruktion införas en hänvisning till artikel 6 i kontrollförordningen om revision.

Naturvetarna tillstryker förslag om att Livsmedelsverket ska ta över och utföra revision enligt kontrollförordningen. Det saknas idag ett heltäckande system för revision det har inneburit stora utmaningar för kommuner och länsstyrelser att uppfylla revisionen enligt kontrollförordningen.

19.1.10 Ett digitalt arbetssätt bör främjas

Utredningens bedömning: Livsmedelsverket bör främja ett digitalt arbetssätt i den mån det är lämpligt i syfte att kunna uppnå effektivitetsvinster.

Naturvetarnas anser att utredningen gör rätt i sin bedömning. Som påpekades under punkt 19.1.7 så är möjlighet till distansarbete en god möjlighet för en centraliserad kontrollorganisation att kunna fortsätta ha en lokal förankring och gynnsamt för kompetensförsörjningen.

19.2 Jordbruksverket får ansvaret för kontrollen avseende foder och ABP

Utredningens förslag: Ansvaret för den offentliga kontrollen avseende foder och annan offentlig verksamhet i anslutning till denna förs över från länsstyrelserna till

Jordbruksverket. Ansvar för den offentliga kontrollen avseende ABP och annan offentlig verksamhet i anslutning till denna förs över från Livsmedelsverket, länsstyrelserna och de kommunala kontrollmyndigheterna till Jordbruksverket. Det operativa kontrollansvaret för vissa branscher ska kunna överlåtas gruppvis till Livsmedelsverket i syfte att kunna uppnå effektiva kontroller.

Naturvetarna anser att centralisering av kontrollorganisationen av livsmedelskedjan skulle leda till en mer likvärdig, effektiv och robust kontroll i hela landet. Att kontrollen för foder och ABP överförs till Jordbruksverket ställer sig Naturvetarna dock neutrala till.

19.2.4 Planering av organisationens utformning

Utredningens bedömning: Organisationsreformen behöver planeras i syfte att uppnå en organisation som är ändamålsenlig för sitt uppdrag.

Utredningens förslag: Det ska införas en bestämmelse om att Jordbruksverket i fråga om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet ska finnas representerat i varje län.

Utifrån ett medarbetarperspektiv vill Naturvetarna återigen lyfta att det är viktigt för kompetensförsörjningen att det finns möjlighet för de som arbetar med kontroll av foder och ABP idag att bo kvar även om de får en ny arbetsgivare.

19.2.5 Kompetensförsörjning

Utredningens bedömning: Jordbruksverket behöver inför organisationsreformen noggrant planera hur myndigheten ska rekrytera personal som arbetar med foder- och ABP-kontroll så att den upparbetade kompetensen i landet inte går förlorad.

Naturvetarnas hänvisar till sitt svar under punkt 19.1.6.

19.2.7 Revision

Utredningens bedömning: Jordbruksverket har enligt artikel 6 i kontrollförordningen en skyldighet att utföra internrevisioner eller låta sin myndighet revideras. Detsamma gäller således för den kontroll av foder och ABP som Jordbruksverkets föreslås ta från länsstyrelserna och de kommunala kontrollmyndigheterna.

Jordbruksverkets arbete med internrevision bör ligga organisatoriskt avskilt från den övriga verksamheten.

Utredningens förslag: Det ska i Jordbruksverkets instruktion införas en hänvisning till artikel 6 i kontrollförordningen om revision.

Naturvetarnas instämmer med utredningens bedömning om att för att undvika risken för organisatoriskt jäv bör internrevision hållas avskilt från den operativa kontrollen och tillstryker därför utredningens förslag.

19.2.8 Ett digitalt arbetssätt bör främjas

Utredningens bedömning: Jordbruksverket bör främja ett digitalt arbetssätt i den mån det är lämpligt i syfte att uppnå effektivitetsvinster.

Naturvetarnas hänvisar till sitt svar under punkt 19.1.10.

19.4 Möjlighet till överlåtelse av operativ foder- och ABP-kontroll

Utredningens förslag: Det ska i lagen (2006:805) om foder och animaliska biprodukter och i förordningen (2006:814) om foder och animaliska biprodukter införas bestämmelser som gör det möjligt att kunna överlåta det operativa kontrollansvaret för foder- och ABP-kontroll avseende vissa typer av anläggningar gruppvis från Jordbruksverket till Livsmedelsverket. Överlåtelse ska kunna ske när det är till nytta för enskilda anläggningar.

Naturvetarna ställer sig neutrala till utredningens förslag, men anser att där samverkan är möjlig kan skapa ett mer effektivt arbetssätt bör kontrollansvar kunna överföras mellan myndighetsgränser.

19.5 En övergångslösning avseende revisionen av livsmedels- och ABP-kontrollen

Utredningens bedömning: Det finns ett behov av att revision av de kommunala kontrollmyndigheternas livsmedelskontroll samt den ABP-kontroll som kommunerna gör i livsmedelsanläggningar utförs redan innan den föreslagna organisationsförändringen träder i kraft.

Utredningens förslag: Livsmedelsverket ska under en övergångsperiod och fram till och med att den nya organisationsförändringen träder i kraft utföra revisioner av de kommunala kontrollmyndigheternas livsmedelskontroll. Livsmedelsverkets instruktion ska ändras för att möjliggöra detta.

Naturvetarnas tillstyrker förslaget, men vill understryka att Livsmedelsverket kommer behöva ytterligare resurser och finansiering för att genomföra detta.

19.6.1 Överföring av information och data

Utredningens bedömning: Förberedelse för överföring av information och data samt ärenden och därtill hörande handlingar till Livsmedelsverket och Jordbruksverket bör påbörjas redan innan organisationsförändringen. Befintligt regelverk, tillsammans med föreslagna ändringar om sekretess, är tillräckligt för att möjliggöra det.

Naturvetarnas anser att utredningen gör en korrekt bedömning att överföringen behöver starta innan någon organisationsförändring sker, men med tanke på den korta tidsfristen för utredningens förslag i sin helhet anser vi att det inte finns tillräckligt med tid.

19.6.2 Livsmedelsverket

Utredningens bedömning: Regeringen bör ge Livsmedelsverket i uppdrag att under 2026, i enlighet med de slutsatser och förslag som lämnas i detta betänkande, planera och förbereda för den omställning som förändringen av kontrollorganisationen för livsmedel innebär.

Naturvetarnas anser att utredningens bedömning av tidsåtgången för en så stor organisationsförändring som ett förstatligande av livsmedelskontrollen är otillräcklig. För att processen ska ske på ett korrekt och rättssäkert vis kommer mer tid att behövas.

20.1.4 Det finns ett behov av att kunna dela information mellan kontrollmyndigheterna

Utredningens bedömning: En effektiv offentlig kontroll förutsätter att kontrollmyndigheterna kan dela sådana uppgifter med varandra som är av betydelse för den kontroll som ska utföras enligt kontrollförordningen. Det finns därför ett behov av en uppgiftsskyldighet som gör det möjligt för kontrollmyndigheter att lämna de uppgifter till varandra som behövs för att de ska kunna utföra offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet enligt kontrollförordningen.

Utredningens förslag: Det införs två nya bestämmelser i livsmedelslagen (2006:804), lagen (2006:805) om foder och animaliska biprodukter respektive i djurskyddslagen (2018:1192) som gör det möjligt för kontrollmyndigheter att lämna de uppgifter till varandra som behövs för att de ska kunna utföra offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet enligt kontrollförordningen.

Naturvetarna vill understryka att en av de största utmaningarna inom kontrollorganisation idag att medarbetar arbetar olika digitala systemen och möjligheten till att dela information inte fungerar tillräckligt väl. Det är en utmaning både för de som kontrollerar och dem som kontrolleras. Naturvetarna tillstyrker därför utredningens förslag.

20.3 Det finns ett behov av att utreda vilka IT-lösningar som den nya kontrollorganisationen kräver

Utredningens bedömning: Regeringen bör ge Livsmedelsverket och Jordbruksverket i uppdrag att utreda vilka IT-lösningar som det kommer att finnas behov av med den nya organisationsstrukturen. Myndigheterna bör särskilt utreda behovet av och möjligheterna att skapa ett gemensamt anläggningsregister med den nya kontroll-organisationen och att företags ansökan om godkännande respektive anmälan om registrering ska kunna ske samlat i en för myndigheterna gemensam digital tjänst.

Naturvetarnas anser att utredningen gör en korrekt bedömning, men förordar att det ska ske samverkan kring de IT-lösningar som kan bli aktuella. Det finns allt för

många exempel där IT-lösningar och system tagits fram som inte varit anpassat för dem som ska använda det och flera viktiga aspekter har missats vid beställningen.

21.4.2 Kontrollprogram

Utredningens förslag: Kostnaden för Livsmedelsverkets samtliga kontrollprogram ska finansieras med allmänna medel.

Naturvetarnas tillstyrker förslag om att Livsmedelsverkets samtliga kontrollprogram ska finansieras med allmänna medel. Utredningen beskriver väl hur anslagsfinansiering undviker snedvridning av konkurrens på nationell och internationell nivå och stärker svenska företags konkurrenskraft.

21.5 Revision

Utredningens bedömning: En fullgod finansiering av Livsmedelsverkets och Jordbruksverkets funktioner för internrevision måste säkerställas genom myndigheternas förvaltningsanslag.

Utredningens förslag: Livsmedelsverket bör tilldelas riktade anslag för att under en övergångsperiod utföra revisioner av de kommunala kontrollmyndigheterna.

Naturvetarnas tillstyrker utredningens förslag och lyfte detta under punkt 19.5.

22.2 Myndigheternas samordning och samverkan

Utredningens bedömning: Den nya fördelningen av kontrollansvar ställer höga krav på samordning och samverkan. Nya regler om samordning och samverkan bör införas för att göra den offentliga kontrollen mer effektiv och förenkla för företagen.

Naturvetarnas anser att utredningen gör en korrekt bedömning.

22.2.4 Krav på samordning och samverkan behöver förtydligas

Utredningens bedömning: För att uppnå en sammanhållen syn på livsmedelskedjan och att överbrygga den sektorisering som kommer kvarstå behöver myndigheterna arbeta mer tillsammans. Kraven på att myndigheterna arbetar med samordning och samverkan behöver förtydligas för att få rätt prioritet.

Naturvetarnas anser att utredningen gör rätt i sin bedömning. Enligt en enkät Naturvetarna skickade ut till medlemmar som arbetar inom livsmedelskedjans kontrollorganisation år 2024, framkom det att våra medlemmar ser det som en stor utmaning att Jordbruksverket och Livsmedelsverket inte är tillräckligt väl kalibrerade.

22.2.5 Ny förordning om samverkan och samordning ska införas

Utredningens förslag: Nya regler om samverkan och samordning ska införas i syfte att säkerställa enhetlighet och effektivitet samt att underlätta för företag.

Naturvetarnas tillstyrker utredningens förslag.

22.3 Dialog med branscher och aktörer i livsmedelskedjan

Utredningens förslag: Det ska införas bestämmelser om att Livsmedelsverket, Jordbruksverket och länsstyrelserna regelbundet och vid behov ska föra dialog med företrädare för branscher och aktörer i livsmedelskedjan. Syftet är att uppnå en ökad förståelse för olika verksamheter och förenkla den offentliga kontrollen för såväl myndigheten som verksamheterna.

Utredningens bedömning: Resultatet av myndigheternas dialoger bör följas upp och redovisas. Myndigheterna bör redovisa inom vilka områden som dialog har förts beträffande förenkling, vad som har förts fram från branschföreträdare och aktörer samt vilka resultat som dialogerna har lett till. Det bör redovisas i de fall dialog och förslag inte har lett till några konkreta åtgärder och skälen till detta. I de fall myndigheterna i dialogarbetet identifierar förenklingsåtgärder som ligger utanför myndigheternas befogenhet och i stället aktualiserar regeringens eller riksdagens föreskriftsrätt bör det också redovisas.

Naturvetarnas tillstryker delvis utredningens förslag. Naturvetarna anser att detta är extra viktigt i början av en omorganisering av livsmedelstillsynens kontrollorganisation, men kommer behövas mer sällan när ett nytt system är på plats. Därför anser Naturvetarna att utredningen bör föreslå täta och regelbundna möten vid uppstart och sedan en regelbunden uppföljning men med lägre frekvens.

24 Förenklingsarbetet måste intensifieras

Utredningens bedömning: Det har stor betydelse för företagens utveckling att det finns lättillgänglig information om regler, att handläggningstider förkortas och att myndigheters bemötande och service är företagsanpassat. Arbetet med att förenkla för företag i livsmedelskedjan måste intensifieras. Arbetet behöver ske systematiskt inom såväl myndigheter som i Regeringskansliet och i samråd med branschorganisationer och företag. Det bör inrättas en särskild funktion inom Regeringskansliet som gör det möjligt att på ett strukturerat sätt ta emot och bereda förslag och initiativ som handlar om förenklingar.

Naturvetarnas anser att utredningen gör rätt i sin bedömning när de skriver att det behövs en dedikerad funktion på Regeringskansliet som kan arbeta med att förenkla kontrollen i livsmedelskedjan. För att Sveriges livsmedelsbransch ska kunna utvecklas i linje med livsmedelsstrategin 2.0 behövs det satsningar som gör det enklare för livsmedelsföretag att göra rätt för sig.

24.4 Ett helhetsgrepp om lagstiftningen

Utredningens bedömning: Det finns ett behov av att göra regelverket om offentlig kontroll i livsmedelskedjan mer överskådligt. Lämplig utformning av regelverket bör utredas i särskild ordning.

Naturvetarnas har tidigare påpekat att det behövs ett helhetsperspektiv av

kontrollen av livsmedelskedjan, något som saknas i den här utredningen och det innebär även lagstiftningen.

NATURVETARNA

Frida Lawenius
Förbundsdirektör

Julia Nederberg
Utredare